

Aportacions del Consell Escolar de Catalunya al document *Bases per a la Llei d'Educació de Catalunya. Una llei de país*

Presentació

El Consell Escolar de Catalunya va rebre l'encàrrec del conseller d'Educació, Hble. Sr. Ernest Maragall, de valorar el document *Bases per a la Llei d'Educació de Catalunya. Una llei de país*, el dia que el va presentar davant el Ple al desembre del 2007. Per donar resposta a aquesta petició, es va crear una subcomissió que va començar el seu treball al gener del 2008.

L'informe que es presenta recull les aportacions dels diversos sectors representats en aquest Consell, fruit del debat i del consens, i aquells elements ressaltats d'una manera general. Es tracta fonamentalment d'indicacions que es formulen en termes de valoració crítica i de propostes i suggeriments de cara a la redacció de la futura llei d'educació de Catalunya.

Per una altra part, es constata el fet que molts dels aspectes que el document de bases conté han estat analitzats i recollits en documents aprovats pel Ple del Consell Escolar de Catalunya des de l'any 2000, relacionats amb aspectes nuclears del sistema educatiu.

Anàlisi, valoracions i propostes

El pronunciament sobre aquest document de bases valora la importància d'encetar un procés de discussió al si del Consell Escolar de Catalunya, tot i la dificultat que comporta no poder conèixer el grau de relació entre les bases i l'articulat de la futura llei. Aquest document de bases, forçosament breu, presenta llacunes i ambigüitats que han condicionat la posició d'aquest Consell. Les aportacions en aquest context s'assumeixen com a interpretacions a partir del document, que no presenta ni fets objectius tancats ni un articulat concret, i es fan inferències d'allò que hauria de ser per inspirar la llei d'educació del país.

Convé aclarir que el pronunciament respecte a aquest document de bases no limita ni condiciona futures opinions que els consellers i conselleres puguin expressar en nom del col·lectiu o organització que representen.

I. Punt de partida

Les raons que el text del document de bases aporta com a punt de partida són importants, però caldria complementar-les. A més de les referències als estudis quantitius sobre els resultats educatius, cal aprofundir en la seva contextualització i precisar les referències de tipus qualitatiu. En aquest diagnòstic cal fer esment de les condicions de l'entorn familiar i comunitari, del nivell socioinstructiu de les famílies i l'efecte que les seves formes d'acció tenen.

Es remarca la importància de contextualitzar la situació de l'educació en un període històric proper. Calia explicitar també que venim de 40 anys de franquisme i destacar el canvi que va representar per a l'escola catalana, el paper de tota la comunitat educativa en els anys 70 i 80, com també que, a partir del període democràtic, han sovintejat massa els canvis legislatius.

Les dades que figuren a l'annex d'aquest document són referides només a un període concret, quan es podia haver fet un quadre comparatiu de la seva evolució dins d'una franja de temps més àmplia i fer esment al tema de l'equitat, sobre el qual, en l'informe PISA 2006, Catalunya se situa a la banda alta respecte als països de l'OCDE. Calia també haver fet referència als ensenyaments postobligatoris.

Convé destacar els elements educatius que van més enllà del sistema escolar i que condicionen fortament els seus processos i resultats. En aquest sentit, el text se centra molt en l'escola, en els centres educatius, i cal ampliar les referències als reptes que van més enllà del fenomen de la immigració, que ha de comportar esforços notables en matèria d'igualtat d'oportunitats.

Quan el text esmenta la igualtat d'oportunitats, no aprofundeix en la seva necessària relació amb l'equitat. La igualtat d'oportunitats s'ha de fer efectiva com a condició inicial, però també de procés i de resultats, per això cal vincular-la amb l'equitat.

En el document també s'hi ha trobat a faltar quins elements estructurals del diagnòstic que es fa del sistema en les bases són propis de Catalunya, que té unes característiques especials, i quins són comuns a la resta d'Espanya i Europa, o del món.

L'argumentari hauria de fer reflexions també sobre la importància de l'educació al llarg de tota la vida i, des d'aquesta perspectiva, incloure-hi l'educació de persones adultes o l'educació de la petita infància en contextos escolars i no escolars. La llei es presenta com un esforç per facilitar la reforma educativa, tenint en compte especialment l'escola, la seva gestió, el professorat i l'èxit o l'excel·lència educativa. Cal tenir present, però, que l'educació és un procés que s'allarga durant tota la vida i que s'inicia des del naixement de cada nou

ciudadà o ciutadana. En aquest sentit la llei hauria d'incloure els drets educatius dels àmbits de l'educació no formal i de l'educació més enllà del tram obligatori.

És recomanable també, en un sistema educatiu que, efectivament, ha incrementat la despesa i la inversió pública d'una manera notable, considerar que el seu creixement no ha acabat perquè resten encara necessitats per cobrir i millores a fer que necessiten més que un sosteniment inversor.

II. El perquè d'una llei

Es considera que hi ha elements del Pacte Nacional per a l'Educació que es valoren com a importants i que no s'han recollit en el document de bases. Una primera consideració és que els continguts del Pacte han de quedar reflectits adequadament en la futura llei.

La llei d'educació, en desenvolupar directament l'Estatut d'autonomia i el dret fonamental a l'educació establert en la Constitució, hauria de recollir amb tota la precisió possible els drets, les llibertats i les obligacions que corresponen a tots els membres de la comunitat educativa: alumnes, pares i mares, professors i altres professionals educatius, les administracions educativa i local, com també els titulars dels centres privats. En definir aquests drets i obligacions dels subjectes del sistema educatiu, la llei hauria d'establir els límits que separen uns drets d'altres, els criteris i els principis que hi intervenen i les garanties necessàries per a la correcta aplicació.

III. Característiques de la llei

L'enfocament de les raons per millorar l'educació del país ha de tenir un sentit més positiu, ha d'anar més enllà de la responsabilitat que pertoca a l'escola i al sistema educatiu, i ha d'evitar basar-se tant en el fracàs escolar i uns resultats educatius que veritablement han de ser millors.

Una absència important que es destaca és la referència a l'ordenació curricular. En relació amb els objectius de la llei, cal considerar tant la seva naturalesa estructural com la pedagògica. Per això es considera necessari que s'hi incloguin elements d'ordenament curricular i de millora pedagògica i metodològica. En aquest sentit, una educació inclusiva ha de tenir en compte contextos educatius conformats per la diversitat que existeix al país, tant en l'alumnat com en els agents, els escenaris educatius i la territorialitat, urbana i rural.

Es considera que en el diagnòstic de la situació actual de l'educació hi ha molts elements de progrés, potencialitats i qualitats que no s'esmenten. En aquesta línia, caldrà concreció en l'establiment dels mitjans, del finançament i del reconeixement que haurien de permetre millorar l'educació del país.

El concepte de servei públic d'educació que remet al de servei d'interès públic de l'Estatut d'Autonomia hauria de ser entès en un sentit ampli. Cal tenir cura de considerar-lo en el seu conjunt i evitar la separació en tipologies de centre, perquè es produeix una interferència en referir-se a l'oferta mixta. Tots els centres han de ser considerats com a conjunt en parlar de qualitat.

El servei públic educatiu ha de garantir l'exercici del dret universal a l'educació i demana disposar de capacitat d'adaptació a les noves realitats socials per garantir efectivament la igualtat d'oportunitats de tots els nois i noies del país. Aquest servei educatiu es considera responsabilitat tant dels centres públics com dels privats, en un marc respectuós amb la llibertat d'ensenyament i l'equitat.

L'evolució social del país genera noves realitats i nous drets i responsabilitats. La llei no ha de regular amb detall excessiu els nous escenaris educatius, però sí que ha de donar pautes i criteris que permetin la igualtat d'oportunitats per a l'accés a aquests drets.

També es troben a faltar al·lusions directes a l'alumnat i a tots els agents que operen en col·laboració i, més enllà del centre educatiu, les famílies, el territori i l'Administració local. Tal com preveu el Pacte Nacional per a l'Educació, l'Administració local s'ha de coresponsabilitzar de l'educació, i no només cooperar.

En definitiva, cal recordar que la comunitat educativa demana des de fa temps una llei de consens i estable, i aquest és un objectiu al qual no es pot renunciar. Generar una norma duradora i orientada a atendre les necessitats reals de la societat catalana exigeix un esforç mancomunat de tots, que ha d'afavorir la definició d'un marc normatiu propi per a Catalunya, comprensiu, funcional i estable. Aquesta hauria de ser, sens dubte, la prioritat màxima.

En tot cas, la complexitat de les regles que incideixen en la societat actual, en tota la globalitat socioeconòmica, i la velocitat a què evoluciona des dels diferents punts de vista, aconsellen que la llei d'educació sigui flexible, en la mesura que pretengui ser duradora en el temps, i que, per tant, permeti desenvolupaments diversos i polítiques educatives que puguin adaptar-se a la realitat social de cada moment.

La llei ha de permetre que la Generalitat de Catalunya dissenyi polítiques educatives pròpies, en l'exercici de les competències que en aquesta matèria li atribueixen l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i la Constitució. Com a desenvolupament directe del dret a l'educació i de les competències pròpies de la Generalitat, ha d'atendre allò que correspon al aspectes bàsics de la llei orgànica, i adequar-los al sistema educatiu de Catalunya i a les necessitats educatives pròpies.

La llei no ha de reproduir la normativa bàsica estatal, sinó que ha de desenvolupar fins a l'extrem les competències de la Generalitat, alhora que ha de desplegar i completar la

legislació bàsica de l'Estat en allò que és congruent amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, i que haurà d'aprovar el Parlament de Catalunya.

IV. Bases de la llei

En aquesta anàlisi de les bases de la llei, s'hi exposen aquelles qüestions sobre les quals es vol incidir especialment, per millorar-les o precisar-les, i es constata que els aspectes que no s'hi esmenten es consideren acceptats i s'hi està d'acord.

1. Els principis generals del sistema educatiu català

- Els principis de la llei haurien de referir-se al millor desenvolupament de ciutadans i ciutadanes capaços i realitzats, i incloure la importància de la convivència, de la coeducació i del desenvolupament del comportament democràtic.
- Cal destriar els principis dels instruments o mesures de suport per aconseguir-los. Per exemple, les beques o el reconeixement de l'esforç o la concreció de la coresponsabilitat de l'Administració local en la gestió de l'educació probablement haurien de situar-se en un altre nivell.
- Respecte a la coresponsabilitat dels ajuntaments en l'educació, s'està d'acord que cal acostar al màxim als ciutadans la capacitat real de decidir les polítiques educatives. La necessitat de comptar i aprofundir en el compromís de les administracions locals en el bon desenvolupament del sistema educatiu és inqüestionable.

2. La definició, l'abast i la gestió del servei públic d'educació

- El servei públic educatiu ha d'abastar la totalitat de centres finançats amb fons públics, de manera que es presti en un marc simultàniament respectuós amb la llibertat d'ensenyament, d'una banda, i la igualtat d'oportunitats, d'una altra, i adquireixi totes les connotacions d'un servei d'utilitat i caràcter públics.
- L'escolarització d'alumnes amb necessitats educatives específiques no es pot relacionar només amb qüestions residencials, perquè aquestes no són inamovibles. D'altra banda, la dificultat d'atendre la diversitat en determinats centres no rau en l'alumnat, sinó en els recursos que es despleguen per atendre'l.
- La possibilitat d'incloure una tercera via o plantejar l'estímul a altres iniciatives per a la gestió indirecta dels centres creats per la Generalitat es considera una qüestió controvertida i poc clara. Es tem que aquesta via pugui comportar obrir les portes a un procés de privatització de centres o una mesura que condueixi a la desigualtat educativa. En aquest sentit, quan es parla d'alternatives a la gestió actual dels centres, cal ser molt

curós, precís i concret, sense perdre mai de vista la responsabilitat de l'Administració en la qualitat de tot el sistema i el concepte de servei públic que ha de tenir cura de tota la població, d'acord amb les seves característiques i necessitats.

- En el context de la participació, cal destacar el paper de la comunitat representada al consell escolar de centre, que es considera l'òrgan adient. En general, en relació amb la participació de les famílies, es recomana no considerar-les com a clients, sinó com a actors fonamentals i agents del procés educatiu, i ser coherents amb el que indiquen els estudis nacionals i internacionals que destaquen el paper de les condicions familiars en l'educació.

3. La planificació de l'oferta educativa

- S'està d'acord que la planificació de l'oferta educativa és competència de l'Administració en un marc de participació i, per tant, s'haurà de tenir en compte també el parer de les famílies i de la comunitat educativa. De fet, la planificació hauria de preveure la participació de tots els agents dels centres sostinguts amb fons públics, que s'han d'implicar d'una manera permanent i continuada en aquesta tasca. La participació dels agents locals i dels agents socials es considera clau i bàsica. Tanmateix, cal precisar quina és la participació del món productiu.
- Aquesta planificació ha de tenir presents les etapes obligatòries i les postobligatòries, i no pot deixar d'incloure l'educació infantil de 0 a 6 anys, la formació de les persones adultes i el marc general d'aprenentatge durant tota la vida, com també alguns principis i orientacions dels contextos no formals.
- Es considera recomanable que l'Administració es comprometi a garantir una oferta pública suficient i de qualitat en tots els trams del procés educatiu, inclosos el primer cicle de l'educació infantil i els ensenyaments postobligatoris.
- Quant a la referència als nuclis bàsics territorials, convé tenir present que ja estan estructurats en les lleis bàsiques i que no s'han de confondre amb les zones educatives, que responen a un element de planificació de l'educació i no a un ordenament del territori. Cal estudiar formes d'organització de zona o municipi que recolzin i coordinin l'acció dels centres i el seu compromís en un territori concret, redueixin la burocràcia i descentralitzin la gestió.

4. La gestió dels centres educatius des del principi d'autonomia

- La gestió dels centres educatius i l'autonomia és una qüestió de la màxima importància. L'autonomia és ben valorada i es considera un horitzó desitjable, tot i que cal ordenar-la i establir els límits i els mecanismes de control oportuns que garanteixin la igualtat

d'oportunitats i l'equitat. L'autonomia no ha de comportar una desvinculació de l'Administració ni una desregulació. El principi d'autonomia s'ha de respectar, però cal que la llei sigui continguda i mesurada i estableixi allò que és possible.

- D'una manera complementària, cal considerar l'autonomia en un context de democratització i de participació en l'educació. Aquesta autonomia ha d'incloure el currículum (entès com a contingut i com a metodologia) que parteix d'un plantejament comú i bàsic per a tothom, però que es concreta a cada centre d'una manera específica per donar resposta a les necessitats de l'alumnat i del seu territori. L'autonomia hauria de referir-se també a la gestió i els recursos econòmics.
- En el marc de l'autonomia, els centres han de poder decidir respecte a la seva estructura organitzativa, per tant es tracta d'establir uns mínims comuns i deixar flexibilitat d'autoorganització en cada centre, que hauria de quedar recollida i fonamentada en els documents específics. La llei hauria de definir, amb claredat, els límits de l'autonomia dels centres, i atribuir amb precisió les funcions de gestió i d'organització als diferents responsables directius i als òrgans col·legiats, com el claustre de professorat i el consell escolar del centre. En aquest mateix sentit, s'haurien de fixar mecanismes de control eficaç per part de l'Administració educativa.
- L'establiment de normes de convivència ha de ser d'abast general, igual per a tots els centres, i després concretar-se en les realitats diferents a partir de la participació de la comunitat. S'ha de destacar que la carta de convivència inclou, a més de les famílies i l'alumnat, tots els agents representats al consell escolar.
- En relació amb la gestió dels centres, es constata la dificultat que tenen nombrosos centres per conformar equips directius i especialment triar la persona que haurà d'exercir la direcció. En aquest sentit, cal concretar mesures i explicar molt bé com cal impulsar la direcció.

5. La professió docent

- L'apartat de la professió docent es considera molt important en el conjunt del document. En general, es constata de nou que hi ha imprecisions en tot l'apartat: les referències als cossos docents i altres agrupacions de funcionaris, com també el plantejament de les zones escolars poden induir a interpretacions diverses amb efectes no desitjats.
- Les condicions laborals dels treballadors i treballadores de l'educació, la negociació de les quals són fruit d'accions i trobades en altres contextos i escenaris, queden dibuixades d'una manera ambigua i inconcreta. En general, la idea de la promoció professional i el desenvolupament de la carrera professional són conceptes positius, però cal concretar-los adequadament i, tal com preveu la legislació vigent, s'han de tractar en les meses de

negociació corresponents. De tota manera, el text presenta llacunes i no fa referència al paper d'altres professionals de l'educació ni als serveis educatius, la presència dels quals cal reconèixer com a necessària en els centres i establir sistemes per a la seva incorporació, com també avançar en la definició dels seus perfils professionals i condicions laborals.

- Quant a la direcció, tant el seu model, la seva professionalització, la seva relació o vinculació amb la docència, com l'elecció, l'estabilitat i la permanència en tasques directives són aspectes que tampoc queden suficientment clars. A més, cal ubicar-la en el context dels equips directius, dels claustres, dels consells escolars i de la participació de la comunitat al servei d'un projecte educatiu. Ens afegim a la concepció d'un model col·legiat i participatiu de direcció de centre i a la necessitat d'estimular la formació d'equips directius per actuar amb un major nivell de professionalització. És imprescindible també utilitzar l'avaluació, en aquest cas, com a eina de millora i d'acreditació.
- En general, hi ha un ampli acord en la necessitat de professionalitzar la direcció en el sentit de dotar els i les docents de la formació i els instruments necessaris per fer eficaç i eficient la seva actuació en el marc i al servei d'un projecte educatiu fixat per la comunitat educativa, i concretament pel consell escolar que haurà de tenir un paper clau en el seu reforçament.
- En la qüestió de la direcció es torna a recordar que cal reflectir amb més claredat els conceptes desenvolupats en el Pacte Nacional. Hi ha acord en el fet que no s'ha d'anar a la creació d'un cos de directors.
- En relació amb la formació dels i les professionals de l'educació, es destaca la importància i el paper que hauria de tenir l'Administració educativa de canalitzar les necessitats formatives inicials, encara que no en tingui la competència directa.
- Pel que fa a la formació inicial, és important destacar la base psicopedagògica i didàctica i les habilitats i aptituds que la pràctica professional demana, com també l'exigència d'una base comuna per a tots els docents, adaptada a l'etapa educativa en què exerceixin. Seria desitjable una major coordinació entre el Departament d'Educació i el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa en aquesta matèria. En aquest mateix sentit, un departament que inclogui l'ensenyament universitari i no universitari seria més efectiu.
- Es considera clau el sistema d'accés a la funció pública docent, sobre el qual s'haurien d'introduir a la llei les innovacions suficients que permetin seleccionar el professorat més idoni per a exercir les funcions que actualment té encomanades. Cal dissenyar un nou procediment, atès que el model actual es considera superat i es basa únicament en els

coneixements acadèmics. Cal valorar adequadament aspectes qualitatius de caire didàctic i de pràctica docent.

- També es considera adient regular a la llei l'avaluació del professorat i els seus efectes, lligada a la pràctica docent a l'aula i a la seva implicació en l'organització del centre, de tal manera que permeti valorar l'activitat docent d'atenció directa als alumnes i porti a una millora de l'acció docent sense que calgui canviar de lloc de treball.
- Pel que fa a la formació permanent, la llei hauria de posar més èmfasi en el seu desenvolupament i les seves modalitats, especialment en la formació al mateix centre.
- En relació amb un tema d'aquesta importància, es considera que el Departament d'Educació hauria de tenir un paper proactiu en aquest debat i proposar la negociació i el diàleg previs en els àmbits corresponents, que permetin aprofundir en els temes que tenen més incidència professional per al bon funcionament del sistema.

6. L'avaluació del sistema educatiu

- L'avaluació és una peça clau en els processos de millora de l'educació. En aquest sentit, es considera que la seva pràctica ha d'estar directament relacionada, d'una manera clara, transparent i decidida, amb la voluntat de millora. El model d'avaluació externa genera preocupació en la comunitat educativa i, per tant, els processos d'aquest tipus han d'emfasitzar la necessitat de traslladar a la societat els seus resultats i les propostes concretes de solució dels problemes que es detectin. L'avaluació en aquest sentit, adreçada a la comunitat, ha de ser fàcil, concisa, precisa i entenedora i ha de permetre identificar propostes de millora.
- Si l'avaluació s'orienta a la millora, aleshores la llei ha d'implementar els mecanismes i les propostes que la facin possible. És en aquesta línia que cal recomanar que combinin adequadament l'avaluació de resultats, l'avaluació de l'acció educativa de tota la comunitat i l'avaluació final, amb una permanent acció avaluativa de caràcter diagnòstic i formatiu.
- És evident que l'autonomia dels centres educatius demana una avaluació per constatar el grau d'assoliment dels objectius proposats. Aquesta avaluació ha de complir dues funcions clau: d'una banda, analitzar i determinar el grau d'assoliment dels objectius i les finalitats del projecte educatiu del centre, i si s'han aconseguit els resultats esperats en concretar el projecte curricular; d'una altra, endegar processos de millora per ajustar la intervenció pedagògica a les característiques del centre, dels grups-classe i de l'alumnat.
- La Inspecció d'Educació, que és un component clau en els processos d'avaluació, no es menciona en el document de bases. En tractar-se d'un cos docent, també s'hi hauria de

fer esment. Cal aclarir la seva funció i destacar-ne el paper d'assessor, facilitador i acompanyant dels processos de millora, a més de la funció de control i avaluació que reglamentàriament té assignada. En la mesura que la llei doni efectivament més valor a l'autonomia dels centres educatius, hi haurà una revaloració d'aquestes funcions d'assessorament i suport de la Inspecció. La clau en aquests moments és l'èmfasi en el paper de facilitació i de proximitat a la tasca quotidiana dels centres, aspectes que sovint no formen part de la percepció que la comunitat té de la seva feina.

- Es valora positivament la intenció d'impulsar un institut d'avaluació, si bé cal aclarir més la seva funció de metaavaluació i d'avaluació de l'Administració. També cal vincular l'acció de la Inspecció d'Educació a les tasques o funcions d'aquest organisme.

7. L'educació, les famílies i el territori

- En l'enunciat d'aquest apartat s'hi inclouen dues temàtiques molt diferents, si bé queda manifesta l'escassa referència que es fa del paper cabdal que les famílies tenen en l'educació, tant individualment considerades com col·lectivament a través de les seves associacions, federacions i confederacions. No es pot situar la família fora del centre, sinó justament en el nucli de l'acció educativa i, per tant, vinculada directament també amb la dinàmica del centre i les decisions que s'hi prenen. També caldria fer referència als seus drets i les seves obligacions.
- Es destaca la importància dels mecanismes i protocols d'informació i suport adreçats a les famílies, especialment les que més ho necessiten i aquelles que ho sol·licitin. En aquest sentit, es destaca també el paper proactiu i de suport que l'Administració ha de tenir per facilitar la participació de les famílies a l'escola, com també a la zona i el territori.
- La zona educativa ha de comportar una descentralització per a la presa de decisions i l'apropament de les polítiques educatives a les necessitats del territori, i no només per a la solució de problemes. També es considera imprescindible considerar la zona educativa en termes d'atenció a les necessitats educatives i, per tant, com a context d'integració de propostes educatives i recursos, tant formals com no formals. per a l'adequada atenció de la població de 0 a 18 anys, i no només a través de l'oferta escolar.
- El paper de l'Administració local i les competències que té en matèria educativa es deriven en part de la Constitució i de l'Estatut, i no poden estar únicament concretades per les zones educatives. Aquestes zones no són el context apropiat per concretar les competències de l'Administració local, llevat que la zona coincideixi amb el municipi.

8. L'ensenyament obligatori

- L'ensenyament obligatori hauria de preveure, amb caràcter universal, l'oferta educativa dels 0 als 18 anys, en coherència amb els principis de la Declaració de Lisboa. Cal el compromís de l'Administració de garantir una oferta pública suficient, diversificada i prou flexible per atendre les diverses necessitats educatives de tota la ciutadania, que prengui com a fonaments la igualtat, l'equitat, la cohesió, la justícia social i la compensació de les desigualtats, i ofereixi una educació gratuïta i de qualitat per a tothom.
- La universalització del segon cicle d'educació infantil (de 3 a 6 anys) no hauria de portar a convertir-lo en obligatori. Ara cal posar èmfasi en la seva millora i en garantir el dret a una educació específica per a aquesta franja d'edat.
- En relació al primer cicle d'educació infantil (de 0 a 3 anys), és important tenir en compte que la creació de places no ha de ser només un impuls sinó l'acompliment d'una llei aprovada pel Parlament. És en aquest tram que es posa de manifest la importància d'un compromís per garantir progressivament l'oferta de places públiques i pensar que l'atenció a la petita infància pot fer-se amb fórmules diversificades que no sempre es concreten en contextos escolars, atès que el criteri organitzador són les necessitats educatives d'aquests infants i els seus drets. En tot cas, la llei ha d'establir criteris i indicadors que assegurin la qualitat del servei.
- Es considera que cal donar coherència a tota l'etapa educativa (de 0 a 6 anys) en el seu conjunt i buscar les fórmules per atendre les necessitats educatives, que són fonamentals per al desenvolupament personal posterior.
- El document esmenta l'acció tutorial vinculada a l'atenció a la família, però aquesta funció educativa hauria de tenir molt a veure també amb la coordinació d'equips docents i el suport al desenvolupament personal, social, acadèmic i professional de l'alumnat. Cal ressaltar l'acció tutorial per damunt de la figura del tutor, atès que cal reforçar la idea que l'acció tutorial no és una responsabilitat individual sinó de tot l'equip i del centre.
- Quant a l'aplicació del principi d'inclusió, es considera que cal explicitar-ne els objectius i destacar la importància dels centres d'educació especial fonamentalment com a centres de recursos i suport als centres ordinaris, a més de la seva tasca d'escolarització.
- A més d'estar d'acord amb la no segregació de l'alumnat en grups classe per raó de la seva llengua habitual, es considera que tampoc s'han de separar per raó de sexe, cultura, religió i capacitat.

9. Els ensenyaments postobligatoris

- El text esmenta especialment els batxillerats, quan caldria, en un apartat com aquest, posar l'èmfasi en l'educació al llarg de la vida, tant des de la perspectiva del desenvolupament al llarg dels anys com de les diferents esferes de desenvolupament i, per tant, els diferents àmbits i ofertes socioeducatives. Cada vegada resulta més evident i necessari l'establiment d'estratègies per possibilitar una escolarització fins als 18 anys, a través del batxillerat, la formació professional específica o els ensenyaments artístics. Aquesta ampliació de l'escolarització postobligatòria hauria de ser un dels objectius prioritaris de la llei i per assolir-lo s'han d'assegurar els recursos necessaris.
- En l'àmbit dels ensenyaments reglats, caldria esmentar especialment els ensenyaments professionalitzadors, la formació de persones adultes, els ensenyaments artístics. Sobre les qüestions relatives a l'àmbit de l'educació no formal i no reglada, caldria que la llei donés indicacions suficients per possibilitar un marc de referència.
- Sobre el diagnòstic de la situació d'aquests ensenyaments, convé buscar altres conceptes que permetin superar el del fracàs escolar i treballar per a la millora educativa, i no només focalitzar en l'escola els dèficits que la societat té.
- Cal incidir també en la manca de flexibilitat curricular i estructural que aquests ensenyaments han tingut històricament i, per tant, en la necessitat d'impulsar i garantir una oferta flexible i suficient, presencial i semipresencial. Aquesta flexibilitat comporta necessàriament dos elements importants com són l'orientació acadèmica i professional i la inserció sociolaboral.

10. El finançament

Es considera que l'aprovació de la llei ha d'anar acompanyada dels recursos necessaris per al seu desenvolupament, com a continuïtat del procés de millora d'inversió iniciat amb el Pacte Nacional per a l'Educació. En relació amb el tema de la coresponsabilitat de les administracions locals, la llei ha de garantir el finançament de la part que aquestes hauran de desenvolupar. Per tant, la llei ha de tenir un capítol dedicat al finançament per fer front al model que vol impulsar, amb el compromís que, d'acord amb el context europeu i mundial en què ens trobem, la inversió en educació tingui com a referent amb el producte interior brut (PIB), amb l'horitzó del 6%.

Finalment, l'apartat enumera d'una manera no exhaustiva els aspectes que els recursos han d'atendre. Amb caràcter indicatiu, es considera que s'hi haurien d'incloure també tots els que es van recollir al Pacte Nacional per a l'Educació, i particularment la inversió per als materials escolars i els llibres de text.